

PC-2476/MJ

F-23/2051

INDIAN ECONOMY-406
(Semester-IV)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and attempt any 10 questions from Section C out of 12 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION – A

- I. What are the main features of national income of India?
Discuss the causes of low growth in India.
- II. Discuss the concept of economic development. Explain the various determinants of economic development.
- III. What are the causes of backwardness in Indian agriculture?
How can it be removed?
- IV. Explain demographic features of underdeveloped economy.

SECTION – B

- V. Discuss the growth and present position of Iron and Steel Industry. What are its problems?

- VI. Give an account of the main features of India's Foreign Trade since Independence.
- VII. Evaluate the role of economic planning in promoting economic development in India.
- VIII. Discuss the growth of software industry as an export oriented industry.

SECTION – C

- IX. Write short notes of any *ten* of the following :
- (a) New industrial policy in India.
  - (b) Economic development.
  - (c) Problems of sugar industry.
  - (d) Demographic features of India.
  - (e) Balance of payments.
  - (f) Agricultural Prices.
  - (g) National income.
  - (h) Economic inequalities.
  - (i) Capital formation.
  - (j) Information technology industry.
  - (k) Factor contribution.
  - (l) Rural indebtedness.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਵਿਚਲੇ 12 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਦਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰੋ।
- II. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।
- III. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਪੱਛੜੇਪਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ? ਇਸ ਪੱਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- IV. ਘੱਟ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਜਨਅੰਕੜਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-B

- V. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਅਸਪਾਤ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚਾਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
- VI. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦਰਜ ਕਰੋ।

- VII. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਦੇ ਪਖੋਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚਾਰੋ।
- VIII. ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਇਕ ਨਿਰਯਾਤ ਅਨੁਕੁਲਿਤ (ਉਦਯੋਗ ਦੇ) ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-C

- IX. ਕਿਸੇ 10 ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
- (a) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ?
  - (b) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (c) ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
  - (d) ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਲੱਛਣ ਲਿਖੋ।
  - (e) ਅਦਾਇਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (f) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (g) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
  - (h) ਆਰਥਿਕ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (i) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
  - (j) ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (k) ਗੁਣਾਂਕ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
  - (l) ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?